

פקס-עיתון

מחקר: גיבוש מודל לגידול בקר לבשר במרעה תוך מיקסוס

הרווחיות

4. פיתוח מודל לניהול מיטבי של עדר בקר לבשר במרעה. המחקר בשדה מבוצע בחוות כרי דשא בשתי מסגרות ממשק נפרדות: "עדר הניסוי" המונה כ-190 פרות קבועות המחולקות בין 8 קבוצות על שטח כולל של כ-2,500 דונם ו"העדר המסחרי" – שאר הפרות, המחולקות בשטח בעדרים שונים והנמצאות במעקב מסודר. לפי התוצאות הראשוניות נראה כי בלחץ רעיה חזק יש יתרון לממשק של רעיה מחזורית על פני נמשכת.

ניתוח רב-שנתי (12 שנה) הראה הבדלים בהרכב הצומח כתוצאה מהבדלים בממשק הרעיה. נמצא יתרון משמעותי לביומסה העשבונית הזמינה לבקר ברעיה מחזורית כאשר לחץ הרעיה היה חזק. כן נמצא יתרון לאיכות הצומח (לא כולל שיחים וקוצים) בעונת הירק כאשר ממשק הרעיה הוא מוקדם. באופן כללי נמצא יתרון בביצועי הבקר לרעיה מחזורית על פני נמשכת אך תקופה של שלוש שנים עדיין אינה מספיקה ויש צורך בהמשך המעקב לאשש נתונים ראשוניים אלו.

המרעה הטבעי המפותח והמוסדר בצפון הארץ מנוצל בעיקר ע"י עדרי הבקר לבשר. לענף זה יתרונות משמעותיים בשטחים הפתוחים בגליל ובגולן, בעיקר באותם שטחים המאופיינים בצומח עשבוני עשיר. הרעיה בשטחים הפתוחים מהווה מקור ליצור בשר ופרנסה ובו בזמן אמצעי לשמירה על השטח והנוף. מטרת העל של המחקר היא לייעל את השימוש במשאבי המרעה העשבוני ליצור בשר איכותי, תוך שימור צומח המרעה וקידום ערכי הנוף והסביבה.

היעדים הספציפיים של המחקר הם:

1. שיפור יעילות ניצול המרעה והזנת העדר בהקשר מערכתי כולל של ממשק הרעיה וההזנה ובצועי העדר תוך כדי שימוש בטכנולוגיות חדישות לניטור. טכנולוגיות אלו כוללות מאזן אנרגיה באמצעות ניטור קצב לב של הבקר, צריכת מרעית באמצעות בדיקת צואה בשיטת NIRS וניטור של התנהגות בעלי החיים באמצעות GPS.
2. לימוד השפעת צורת הממשק (האקסטנסיבי והאינטנסיבי) על ביצועי הפרות.
3. לימוד השפעות ממשק הרעיה (מוקדמת ומאוחרת) על הרכב, כמות ואיכות הצומח.

בעלי חיים
במרעה

מחקר: התנהגות פרות בקר לבשר ביחס למקורות מים וצל

בשטחי מרעה באגן ההיקוות של הכנרת

עם מים גם בתקופת הקיץ. נמצא כי ישנם אזורים מועדפים לרעיה ולשהייה של הבקר על פני האחרים, ובעיקר באזור הסמוך לאבוס. גם סביב נקודות השתייה ישנו ריכוז גבוה יחסי של הבקר. נמצא כי מילוי השוקת במים תרם במידה רבה לשינוי צורת הפיזור הכללית של הבקר בשטח המרעה ובאופן נקודתי הקטין את זמן השהות היחסי של הפרות באזורי המעיין והערוץ והגדיל את זמן השהות היחסי בסביבת השוקת. תוצאות איכות המים במעיינות ובערוצים החוצים את המרעה מצביעות על תוספת מסויימת של נוטריינטים כתוצאה מרעיה. נמצאה מגמת עליה בצריכת החמצן כימית (, ריכוז הזרחן מסיס והכללי וכן החנקן כללי בין מקור המים (מעין/כניסת ערוץ לחלקה) לבין נקודת היציאה ממנה, אך הבדלים אלו לא נמצאו מובהקים. לעומת זאת נמצא כי לאחר מיהול המים עם כניסתם לערוצים המרכזיים היתה הפחתה משמעותית במדדים אלו ולכן יש לבחון זאת בהקשר הכולל.

בעיית זיהום הכנרת ונחלי הגולן מקבלת תשומת לב רבה בשנים האחרונות כאשר השאלות המרכזיות הן מה הם מקורות הזיהום וכיצד ניתן לצמצם אותם בצורה משמעותית. ענף הבקר לבשר במרעה פתוח, כמו גם ענפים נוספים, זוכה לאחרונה להתייחסות מדוקדקת בנושא זה. אולם התייחסות זו לוקה בחסר בהעדר נתונים מספיקים לגבי צורת פיזור הפרות והצואה שלהם בשטח המרעה והתרומה הכמותית השלילית של העדרים במצבים ובמקומות שונים במרעה. מטרת המחקר: 1. לימוד הרגלי התנהגות המרחבית של הפרות במהלך השנה בשטחי מרעה בגליל ובגולן בהם קיימים נחלי איתן. 2. בדיקת השפעתן של שקתות מים, נקודות צל והזנה מוגשת על צורת הפיזור של הפרות בשטח. 3. פיתוח מנגנון לקבלת החלטות ממשקיות לרעיית בקר באזורי נחלים. המחקר בוצע בשלשה משקי בקר לבשר בגליל העליון ובגולן בהם ישנם מעיינות וערוצי נחלים

עורך ראשי

דר' דוד כהן

עריכה ועיצוב

זמיר עשור

מערכת

אורי דורמן, אלקנה בן ישראל, מנשה כהן, שלומי כפיר, איריס אדרי.

כתובת המערכת

בית מיג"ל, א.ת. דרומי קרית שמונה

מרכז מידע:

mop-zafon.co.il

דואר אלקטרוני

iris@migal.co.il